

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Næringsministeren

Næringskomiteen
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

20/5853-

18. august 2020

Dokument 8:151 S (2019-2020) om krav til samfunnshensyn i offentlige anskaffelser

Jeg viser til brev av 22. juni 2020 der Næringskomiteen oversendte Dokument 8:151 S (2019-2020) med følgende representantforslag fra stortingsrepresentantene Arild Grande, Rigmor Aasrud, Lise Christoffersen, Elise Bjørnebekk-Waagen, Terje Aasland og Åsunn Lyngedal:

Stortinget ber regjeringen om å fremme sak for Stortinget der miljø-, sosial- og arbeidsrettslige forhold likestilles med de øvrige grunnleggende prinsippene gjennom en endring i anskaffelsesloven § 4. Regjeringen bes om at det vektlegges at oppdragsgiver ved gjennomføring av offentlige kontrakter skal sikre det grunnleggende prinsippet om å overholde gjeldende forpliktelser innenfor miljø-, sosial- og arbeidsmarkedslovgivningen, i tillegg til å opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet som allerede er ivaretatt i loven.

Vurdering av forslaget

Anskaffelsesregelverket er basert på visse grunnleggende prinsipper som er nedfelt i anskaffelsesloven § 4. Bestemmelsen fastsetter at offentlige oppdragsgivere skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet. I tillegg til EØS-avtalens regler om de fire friheter og forvaltningsrettens prinsipp om forsvarlig saksbehandling bygger de grunnleggende prinsippene i hovedsak på EUs anskaffelsesdirektiver,

I EUs anskaffelsesdirektiv (direktiv 2014/24/EU) er det artikkel 18 (1) om "udbudsprinsipper" som er gjennomført i norsk rett gjennom anskaffelsesloven § 4. Av artikkel 18 (1) følger det at:

"De ordregivende myndigheder behandler økonomiske aktører ens og uden forskelsbehandling og handler på en gennemsiktig og forholdsmæssig måde. Udbuddet udformes ikke med det formål at udelukke dette fra direktivets anvendelsesområde eller kunstigt innskærpe konkurransen. Konkurransen betragtes som kunstigt innskærpet, hvis udbuddet er udformet med den hensigt uretmæssigt at favorisere visse økonomiske aktører eller stille dem mindre gunstigt".

Bestemmelsen legger direkte føringer for hvordan offentlige oppdragsgivere skal opptre når de gjennomfører sine anskaffelser.

Av artikkel 18 (2) følger det at:

"Medlemsstaterne træffer passende forholdsregler for at sikre, at økonomiske aktører i forbindelse med gennemførelsen af offentlige kontrakter overholder gældende forpligtelser inden for miljø-, social- og arbeidsmarkedslovgivning i henhold til EUretten, national lovgivning, kollektive aftaler eller i henhold til de internationale miljø-, social- og arbeidsmarkedslovgivningsbestemmelser, der er nævnt i bilag X".

I motsetning til artikkel 18 (1) retter den seg ikke mot offentlige oppdragsgivere direkte, men den pålegger medlemsstatene å treffe passende forholdsregler for å sikre overholdelse av gjeldene forpliktelser innen miljø, sosial- og arbeidsmarkedslovgivning. Det vil si at miljø, sosiale- og arbeidsmarkedshensyn skal ivaretas, men at det er opp til medlemsstatene å regulere dette på en hensiktsmessig måte.

I bakgrunnen for forslaget er det vist til en dom fra EU-domstolen (sak C-395/18) fra januar i år som forslagstillerne mener endrer rettstilstanden, slik at miljø, sosial- og arbeidsmarkedslovgivning må tas inn som grunnleggende prinsipper i anskaffelsesloven § 4. Etter min vurdering utløser ikke dommen et slikt krav til lovendring. Domstolen tydeliggjør betydningen av miljø-, sosiale- og arbeidsmarkedshensyn og medlemsstatenes forpliktelser til å ivareta dette i sine regelverk, men stiller ingen krav til hvordan det skal gjøres: "... *Det følger heraf, at et sådant krav i direktivets generelle opbygning udgør en kerneværdi, som medlemsstaterne skal sikre opfyldelsen af i medfør af selve ordlyden af det samme direktivs artikel 18, stk. 2*".

Ivaretagelse av miljø-, sosiale- og arbeidsmarkedshensyn i offentlige anskaffelser er satsingsområder for regjeringen. For å sørge for dette er det innført en rekke lov- og forskriftskrav i anskaffelsesregelverket. I anskaffelsesloven § 5 stilles det krav til ivaretagelse av miljø og menneskerettigheter. I forskriftene er det blant annet egne bestemmelser om å minimere miljøbelastningene og om å begrense antallet ledd i leverandørkjeden for å motvirke arbeidslivskriminalitet og useriøsitet. Det er også gitt flere avvisningsregler for å ekskludere leverandøren som har begått alvorlige eller gjentatte brudd på bestemmelser om miljø, arbeidsforhold eller sosiale forhold. I tillegg har vi egne forskrifter om krav til lønns- og

arbeidsforhold i offentlige anskaffelser, krav til bruk av lærlinger og krav til energi- og miljø i veitransport.

Miljø-, sosiale-, og arbeidsmarkedshensyn er etter min vurdering godt ivaretatt i dagens regelverk. Jeg kan derfor ikke se at det er behov for å gjøre endringer i anskaffelsesregelverket slik representantene foreslår. Jeg vil i denne forbindelse også vise til OECDs nylige rapport om bærekraftige anskaffelser i Norge: "MAPS - Sustainable public procurement in Norway" som særlig trekker frem at det juridiske og lovgivningsmessige rammeverket for bærekraftige anskaffelser er bra i Norge.

Med hilsen

Iselin Nybø